

Het Algoritmeregister voor Publieke Organisaties

Martijn van Vliet¹ & Esther Nieuwenhuizen²

¹ *Departement Informatica*

² *Departement Bestuurs- en Organisationswetenschap (USBO)*

Verantwoorde inzet van AI en algoritmes staat centraal:

Bij de Nederlandse politie:

AI is voor de politie een sleuteltechnologie voor de toekomst.

Hierdoor wordt gewerkt vanuit de volgende visie:

“Proactieve, zorgvuldige en legitieme toepassing van AI ter versterking van de mens binnen het operationele politiewerk voor een veilige samenleving, vandaag en morgen.”

In de politiek:

Op Nationaal niveau:

“Transparantie en verantwoording naar burger en Tweede Kamer zijn belangrijker geworden, vooral waar het gaat om digitale weerbaarheid, bescherming van persoonsgegevens en toepassing van algoritmes.”

– I-Strategie Rijk 2021-2025

28 Oktober 2021 is er een motie aangenomen in de Tweede Kamer die het gebruik van een algoritmeregister voor overheden verplicht stelt.

Op Internationaal niveau:

“The protection of fundamental rights, and the human-centric, ethical and responsible is of AI technologie in general is a central ambition of European AI Strategy” [1]

In de wetenschap:

“Individuals, organizations and societies will only ever be able to achieve the full potential of AI if trust can be established in its development, deployment and use.” [2]

Er is een explosieve groei geweest van documenten die ethische principes, richtlijnen en frameworks voorschrijven. [3]

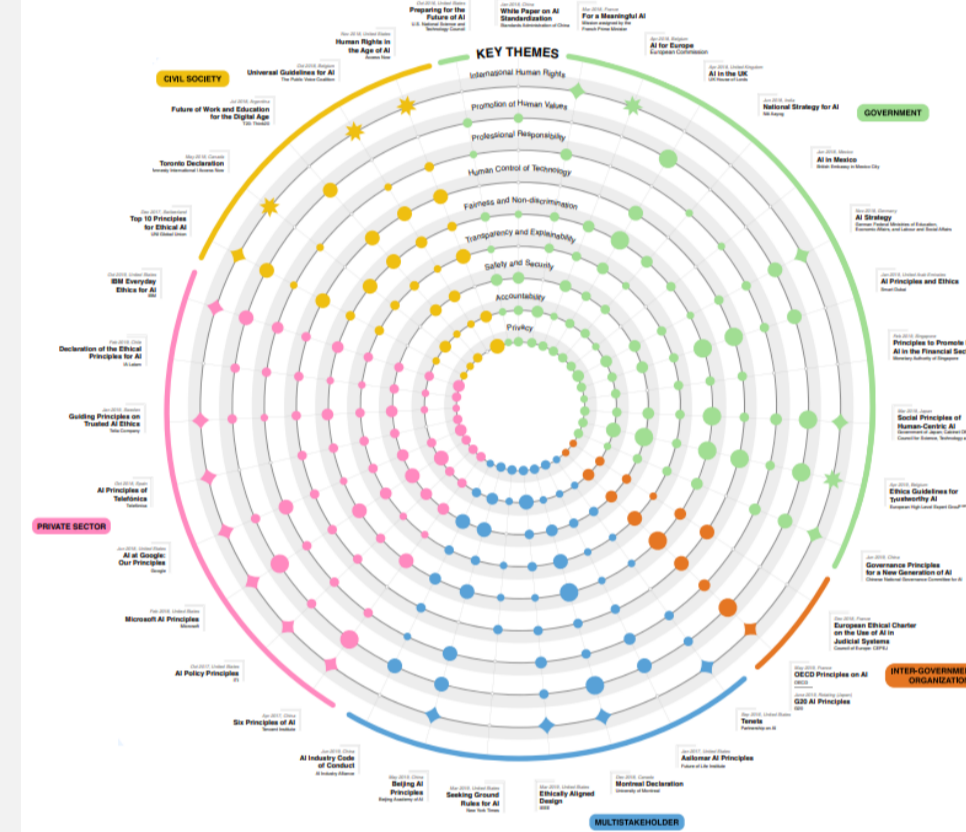
De introductie van *explicability* ten opzichte van traditionele ethische waarden [4]:

- **Intelligibility:** How does it work?
- **Accountability:** Who is responsible for the way it works?

Dat krijgt vorm aan de hand van:

Principes voor verantwoorde inzet van AI:

- Privacy
- Verantwoording
- Veiligheid
- Beveiliging
- Transparantie
- Uitlegbaarheid
- Rechtvaardigheid
- Menselijke controle
- Professionele verantwoordelijkheid
- Stimuleren van menselijk welzijn

Figuur 1: Principes voor verantwoorde inzet van AI [5]

Het algoritmeregister

- *So far, most efforts have focused on the debate about principles and guidelines for responsible AI, but not enough attention has been given to the “how” of applied ethics.*[6]
- *“AI governance is a system of rules, practices, processes, and technological tools that are employed to ensure an organization’s use of AI technologies aligns with the organization’s strategies, objectives, and values; fulfills legal requirements; and meets principles of ethical AI followed by the organization.” [7]*

De ontwikkeling van het algoritmeregister biedt de mogelijkheid om (een gedeelte) van deze principes toe te passen in de praktijk en toe te zien op de naleving ervan.

Werkdefinitie:

“An algorithm register is a governance mechanism for organisations that allows them to be transparent towards society about their deployment and use of AI algorithms and the entity who is responsible for them.”

En onderzoeken wij zo:

Intern – Het ontwerp en de organisatie van een algoritmeregister

Martijn van Vliet

- **Definitie:** wat is een algoritmeregister?
- **Onderdelen:** Uit welke onderdelen bestaat een algoritmeregister?
- **Toepassing:** Hoe past dit (procesmatig) in een bestaande organisatie?
- **Toegevoegde waarde:** op welke manier kan het algoritmeregister bijdragen aan de borging van verantwoorde inzet van AI binnen een organisatie?
- **AI Governance:** Op welke manier kan een algoritmeregister bijdragen aan de governance op AI systemen?

- **Interviews** met projectleiders en andere betrokkenen van regionale algoritmeregisters.
- **Methode- en proces analyse** aan de hand van opgestelde process-deliverable diagrammen.

Extern – De antecedenten en effecten van een algoritmeregister

Esther Nieuwenhuizen

- **Waarom:** gebruiken publieke organisaties algoritmeregisters?
- **Hoe:** welke transparantiestrategieën leiden tot effectieve openbaarmaking van algoritmen via openbare registers?
- **Wie:** zijn de beoogde en daadwerkelijke gebruikers van algoritmeregisters?
- **Gevolgen:** wat zijn voordelen en mogelijke nadelen van algoritmeregisters voor burgers?

- **Interviews** met: 1) verantwoordelijken voor nationale en lokale algoritmeregisters, 2) onafhankelijke experts (AP, Rekenkamer, Ombudsman), 3) NGO's (Amnesty, Bits of Freedom, etc.), 4) Journalisten
- **Documentanalyse** van relevante (beleids)documenten
- **Analyse** bestaande **algoritmeregisters**

References

1. Helberger, N., & Diakopoulos, N. (2022). The European AI act and how it matters for research into AI in media and journalism. *Digital Journalism*, 1-10.
2. Thiebes, S., Lins, S., & Sunyaev, A. (2021). Trustworthy artificial intelligence. *Electronic Markets*, 31, 447-464.
3. Floridi, L. (2021). Translating principles into practices of digital ethics: Five risks of being unethical. *Ethics, Governance, and Policies in Artificial Intelligence*, 81-90.
4. Floridi, L., & Cowls, J. (2022). A unified framework of five principles for AI in society. *Machine learning and the city: Applications in architecture and urban design*.

5. Fjeld, J., Achten, N., Hilligoss, H., Nagy, A., & Srikumar, M. (2020). Principled artificial intelligence: Mapping consensus in ethical and rights-based approaches to principles for AI. *Berkman Klein Center Research Publication*, (2020-1).
6. Ibáñez, J. C., & Olmeda, M. V. (2022). Operationalising AI ethics: how are companies bridging the gap between practice and principles? An exploratory study. *AI & SOCIETY*, 37(4), 1663-1687.
7. Mäntymäki, M., Minkinen, M., Birkstedt, T., & Viljanen, M. (2022). Defining organizational AI governance. *AI and Ethics*, 2(4), 603-609.